

Елинъ Пелинъ, най-любимият писател на децата, е роден през 1878 год. въ с. Байлово, Софийско. Истинското му име е Димитъръ Ивановъ.

Единъ отъ малцината познавачи на народната душа, Елинъ Пелинъ чувствува и живѣе съ скърбитъ и радоститъ на народа ни. Той е най-добриятъ разказвачъ на българскиятъ народенъ животъ. Написалъ е много стихотворения и хубави разкази, въ които рисува картини и случки изъ селския животъ. Въ тѣхъ той рисува живи лица, които ние обикваме съ цѣлата си душа. Той живѣе съ героитъ си; слиза долу въ селската хижа, ржквуа се съ селянина и обиква скърбитъ, радоститъ и приятната му наивностъ.

Още като ученикъ, Елинъ Пелинъ обичалъ да чете книжкитъ и списанията, що получавалъ братъ му. Още тогава, 10 — 13 годишенъ юноша, пишелъ стихотворения.

Хубавитъ разкази на Елинъ Пелинъ ни увличатъ съ естествеността и лекотата на езика си; съ сочността и разнообразието на образитъ.

Познати сж на всички ученици разказитъ: „Вѣтрената мелница“, „Стариятъ волъ“, „Спасова могила“, „На браздата“, „Гостъ“, „Герацитъ“ и др. Познатъ е и съ наслада четенъ детскиятъ романъ, въ две части, „Янъ Библиянь“ и „Янъ Библиянь на луната“. Въ стихотворнитъ сбирки: „Златни люлки“, „Пѣснички“, „Царъ Шишко“, „Три баби“ и „Дѣдовата ржквичка“ сж събрани хубавитъ стихотворения — стихотворни приказки, които завладяватъ детската душа; каратъ детето да се радва, да се смѣе.

За Елинъ Пелинъ.

Азъ съмъ достатъчно грамотенъ, благодарение на българския писателъ! И на всички останали малограмотни, бихъ извикалъ: четете българскитъ писатели, направете отъ тѣхнитъ произведения за себе си храна, безъ която не можете — и вие ще отворите очитъ си за много нѣща. . .

Бѣше презъ онѣзи бурни времена, когато войната завърши злополучно за нашата мила Татковина. Румѣнитъ заграбиха златна Добруджа и забиха своето знаме само на два километра източно отъ моето родно село. И днесъ, не знамъ по каква чудна случайностъ, селото ни остана въ днешнитъ граници на Родината, когато половината отъ единствената ни нива остана отататъкъ — въ Румѣния! Тогава и азъ току-що бѣхъ завършилъ своето образование — IV отдѣление. Като всички мои другари, ударихъ на бащинъ занаятъ — земедѣлие. Но баща ми нѣмаше достатъчно земя, за това азъ трѣбваше да помагамъ на богатъ роднина. Нивитъ му бѣха дълги почти половинъ километъръ. По цѣли дни търчехъ предъ конетъ, като държехъ поводитъ имъ, за да вървятъ право въ браздата. Капвахъ отъ умора. Боситъ ми крака се заливаха съ кръвъ отъ ударитъ, които конетъ ми нанасяха съ копитата си. Кръвъ рукуваше и отъ носа ми. Тогава сѣдахъ до талигата и се забавлявахъ, като подлагахъ подъ носа си шлопинка отъ половинъ глава лукъ, напѣлвахъ я по нѣколко пѣти съ кръвъ, която изливахъ въ браздата.

Една ранна пролѣтна утринъ, като подкарвахъ конетъ, за да ги впрегна въ плуга, изведнажъ предъ мене се изправи непознатъ човѣкъ:

— Добро утро, малко момче! Не бой се, азъ съмъ бѣжанецъ. Избѣгахъ отъ Румѣния, защото искаха да ме взематъ войникъ. Дойдохъ въ България

Елинъ Пелинъ участвува като сътрудникъ въ много детски списания. Редактиралъ е списанията: „Веселушка“, „Свѣтулка“ и вестничето „Чавче“.

Миналата година заслужено се чествува 40 годишната писателска дейностъ на Елинъ Пелинъ, а на 12. II. т. г., по сжщия случай, детскитъ писатели устройха утро за софийскитъ деца.

— искамъ български войникъ да стана.

Поканихъ го у дома. Той бѣше младъ, около 18 годишенъ момъкъ, съ едва наболити руси мустачки. Билъ отъ туграканскитъ села. Нагостихме го съ що далъ Богъ. На другия денъ замина за София. Отъ тогава не го видѣхъ повече. На тръгване извади отъ раницата си и ми остави за споменъ четири книги: „Разкази томъ I и томъ II“ отъ Елинъ Пелинъ, „Подъ Игото“ и томъ IV отъ Иванъ Вазовъ. . . Незабравими книги! И двамата автори ми бѣха вече известни отъ читанката. Но тия книги ми отвориха очитъ! Четѣхъ ги на нивата, на полето, вжщци, навсѣкжде. Препрочитахъ ги по нѣколко пѣти. Четѣха ги и препрочитаха много пѣти и моитъ помалки братя. Ние бѣхме научили наизустъ цѣлия „Подъ Игото“, голѣмата поема „Грамада“, всички разкази отъ двата тома на Елинъ Пелинъ. И разисквахме върху прочетеното, безъ помощта на учителя, разисквахме и тълкувахме всичко по своему. . . Ние се мжчехме вече да говоримъ съ езика на Елинъ Пелинъ и на Вазова. А когато се скарвахме, братъ ми веднага ще рече: „Да не мислишь, свиньо българска“. . . (писмо на сръбкинята до Павелъ), или пѣкъ ще ме назове съ името на глупавия Мунчо. . .

Когато пѣкъ сѣдахме да вечеряме подъ старата дюля, братъ ми пакъ ще рече: „Тая прохладна вечеръ чорбаджи Марковата челядь“. . . И веднага добавяме: „Ахъ, да има сега една печена тиква, какъ бихме яли на пукъ на онзи янглѣшъ-гражданинъ Душко Добродушковъ“. . . А тритъ етърви отъ „Герацитъ“ пѣкъ бѣха, разбира се, — Божаница и другата — женитъ на двамата ни чичовци, а Елка — майка ни. Дѣдо Йорданъ Геракътъ бѣше дѣдо ни, който наскоро бѣ умрѣлъ. Защото героитъ на Елинъ Пелинъ бѣха сякашъ живи хора и то наши роднини. Сякашъ е дошелъ да надникне въ всички кѣщи на нашето село, видѣлъ е и селската ни учителка, и двата глѣба подъ стрѣхата на училището, които всѣки денъ гукаха.

Днесъ, когато пиша тия редове, жалья, че нѣмамъ веднага подъ ржка тѣзи два тома. Вѣрвамъ, да сж запазени и сега въ малкото сѣндѣче на село. Но азъ се надѣвамъ, че

Следва на IV-а страница.

Юнакъ.

Зайче малко, сиво,
тѣй кжде само?
Знаешъ ли — лисана,
дебне тука отзарана.

Заю, смѣлъ юнакъ, върви.
Кой ли може го смути?
Веселъ скача и нехай
Що ли е това? — Потрай!

Нѣщо шавна въ хрусталака,
умъ загуби си юнака.
На краката се опрѣ —
скокъ . . . и въ дупката се сврѣ.

М. Ст. Минева.

На Ванчо.

Звънъ, звънъ, звънъ,
ставай, Ванчо, бързо вънъ!
Че снѣжинки — бѣли пеперуди —
бѣгатъ, гонятъ се катъ луди.

Стѣгни бързо ти шейничка,
хвани Милча за ржчичка,
на пързалката вървете
и другари намѣрете!

Вкупомъ всички, отъ баира,
съ викъ и пѣсни, полетете,
въвъ снѣга се обърнете,
та човѣци снѣжни вий станете!

Маринка Т. Куцарова, уч. Iа кл., II-а прогимназия, Шуменъ.

Първо българско училище въ гр. Силистра.

Илия Р. Блъсковъ.

Тукъ едва ли думата българинъ на рѣдко се чуваше. Да, чуваше се, но само за подигравка. Тогавашиятъ разпасанъ влахъ, кога искаше да прѣкори нѣкого, или самия българинъ, той ще му изрѣмжи презрително: „Сурбу ле!“

1) Сърбино!

А разцапания въ устата гагаузианъ и този, който нито отечеството си познаваше, нито рода си, и той гнѣвливо ще се изрази на тогавашния селянинъ или гражданинъ, познатъ българинъ, по турски: „Калънъ кафалж булгаръ!“ А тия, които имаха гордостъта да се наричатъ гърци, които тогава съ своитъ владици държахъ първенство надъ другитъ християнски народи въ тоя градъ, тѣ не се свѣнѣха и въ шегитъ си, и въ яростта си, и въ приятелството си, дори и най-богатитъ българини да ги прѣкоросватъ съ думата: „хондрокефалосъ“ (дебелоглавецъ) Но не е само това. Дотолкова, види се, невежи сж били тия враждебници на българщината, щото сж ги считали **китапсзи** (народъ, който нѣма своя писменостъ). — Вашитъ книги, както и тия на арнаутитъ, ги е изялъ бивольтъ, които ги е смѣталъ

за листи отъ зелка“, — говорили злобно гърци и гагаузи.

Вънъ отъ укрепления градъ Силистра, далечъ стотина разкрача, кжде източната страна на тоя градъ, сжществувахе до 1854 г. една особна махла наречена **Волна**. Тя броеше до 200 — 250 кѣщи, всички чисти българи. Весела бѣше тая махла, защото жителитъ ѝ бѣха благодарни отъ положението си Като българи, тѣ бѣха добри гостоприемници — „Дето щѣхме да го даваме на турци, на разбойници, ако да бѣхме на село, елате сега ние да си го ядемъ и пиемъ“ — казваха си тѣ единъ на други.

Волномахленци си имаха и особни сбирни помежду си, независими отъ града. Волненци чувствуваша нужда за училище повече отъ селата, защото тѣхната работа бѣ като търговия, за която имъ

трѣбваше четмо и писмо. Затова волненци лесно можеха да си отворятъ една каква-годе българска килияка.

Въ Силистренското село Калепетрово презъ годинитъ 1852/53 такова прочуто българско училище бѣ се подигнало, щото не само отъ околнитъ села имаше тамъ възрастни ученици, които повече бѣха дошли съ целъ да се учатъ за попове и даскали (какви то всички почти отпосле станаха), но и отъ града имаше. Бѣха дошли ученици изъ гр. Шуменъ, изъ околността провадийска. Отъ провадийско бѣ нѣкой си Тодоръ съ единъ дървенъ кракъ. Въ 1853 г. дохожда Тодоръ на гости въ Волна. Волненци го условятъ за учителъ, хващатъ една проста кѣщица близу до Дунава и, ето ти, първо българско училище подъ стенитъ на гр. Доростолъ.

Зададе се кримската

война. Турцитъ отъ страхъ да не би руситъ да се добератъ до махлата и лесно да биятъ града я изгориха.

Следъ войната волненци съ молби, съ правото си, като граждани, сполучиха, най-после, презъ 1856 г., да имъ се отстѣпи една половина отъ зданието на единчкото въ града наречено **Елиногреческо** училище, сѣзидано повече отъ българска потъ и, въ което бѣ се дало долния катъ отдавна на власитъ, които съ нищо не бѣха помогнали. И тѣй въ едно здание станаха три равни отдѣлки за грѣцко, влашко и българско училище.

Изъ „Двама Братя“

Може младъ, но не знае;
знае старецъ, но не може.

Френска народна поговорка

Превелъ:

Стоянъ Михайловски.